

Asia: VN/1453/2025

Lausuntopyyntö pitkän aikavälin ilmastosuunnitelman luonnoksesta

Lausunnonantajan lausunto

Lausunnonantajan taho

Kaupunki, kunta tai maakunta

Mikäli vastasit "muu taho", voit tarkentaa vastaustasi tässä

-

LAUSUNTO

-

Mikäli vastasit yhtyväsi toisen tahon lausuntoon, täsmennä mistä tahosta on kyse

-

1) Huomioita pitkän aikavälin ilmastosuunnitelman taustalla olevista vaihtoehtoisista skenaarioista (suunnitelman luku 2)

-

2) Huomioita toimialakohtaisista etenemisvaihtoehdoista (suunnitelman luku 3)

-

3) Huomioita kasvihuonekaasupäästöjä vähentävien ja nieluja vahvistavien menetelmien kehitysnäkymistä (suunnitelman luku 4)

-

4) Puuttuuko suunnitelmassa kuvattujen kasvihuonekaasupäästöjä vähentävien ja nieluja vahvistavien menetelmien joukosta joku keskeinen menetelmä (suunnitelman luku 4)?

-

5) Muita huomioita pitkänaikavälin ilmastosuunnitelman luonnoksesta

Suunnitelmaan tulisi lisätä ytimekäs toimintaympäristön kuvaus sekä ilmastotyön kehityksen kuvaus 2000-luvulta muutoinkin kuin päästöjen kehityksen kannalta, esimerkiksi uusiutuvan energian osalta, teknologiariippuvuuksista maiden välillä, kriittisten mineraalien tuotannon ja käytön kehitys puhtaan siirtymän kannalta, kv-ilmastosopimuksista, ja vähähiilisyyden merkityksestä globaaleissa tuotantoketjuissa (esim. Terrafame).

Pitkän aikavälin ilmastosuunnitelman skenaarioiden mukaan Suomen on erittäin haastavaa saavuttaa ilmastolain edellyttämä vuoden 2035 jälkeinen nettonegatiivinen päästötavoite, ellei kaikkiin tarvittaviin toimiin ryhdytä viivyttelämättä.

Tuuli- ja aurinkoenergian asema uusiutuvan energian hankinnassa korostuu entisestään. On erittäin tärkeää, että tuulivoiman sijoittumisedellytyksiä itäiseen Suomeen Venäjän raja-alueille parannetaan. ResilEast-hankkeen edistämät toimet voisivat olla tähän yksi ratkaisu.

Keskeisimpänä päästöjen vähentämismenetelmänä teollisuudessa ja lämmöntuotannossa on suora sähköistyminen. Laajamittainen sähköistyminen edellyttää

suuria panostuksia sähköjärjestelmän kehittämiseksi. Sähköistymisen ja uusien puhtaan siirtymän investointien sijoittumisen edellytyksenä on kohtuuhintaisen ja päästöttömän sähköntuotannon toimitusvarma saatavuus sekä riittävä sähköverkkoinfrastrukturi.

Fingridin sähköjärjestelmävisioissa on arvioitu sähkön siirtotarpeiden kehittymistä pitkällä aikavälillä. Tuotanto- ja kulutusinvestointien sijainnilla on keskeinen vaikutus sähkönsiirtotarpeisiin ja sitä kautta tarvittaviin verkkoinvestointeihin. Fingridin kahden vuoden välein päivitettävä, kymmenen vuoden kehittämissuunnitelma tulisi laatia myös pidemmälle ajanjaksolle, jotta investointien suunnittelu ja esimerkiksi maankäytön suunnittelu pystyisivät toimimaan mahdollisimman pitkälle ennakoivasti.

Sähkön kokonaiskulutus tulee kasvamaan puhtaan siirtymän myötä mm. datakeskusinvestointien sekä vetytalouden ja sähköpolttoaineiden tuotannon toteutuessa. Energian loppukulutuksen kokonaismäärä tulee skenaarioiden mukaan vähenemään, myös kaukolämmön. Skenaarioissa on kuitenkin huomioitu datakeskusten hukkalämmön hyödyntämisen potentiaali ja sen todetaan tukevan kaukolämmön asemaa taajamien kiinteistöjen lämmityksessä.

Datakeskusinvestointien hukkalämmön hyödyntämisvaihtoehtoina mainitaan ainoastaan kaukolämpö. Pitkän aikavälin ilmastosuunnitelmassa tulisi huomioida myös muita vaihtoehtoja, kuten hukkalämmön hyödyntäminen teollisuuden prosesseissa ja kasvintuotannossa. Vetytalouden osalta tulee huomioida investointien epävarmuustekijöitä, kuten niiden toteutumisaikatauluja.

Maankäyttösektorin osalta metsästä saatavan arvonlisän odotetaan pitkällä aikavälillä kasvavan ja tuotantorakenteen monipuolistuvan. Tämä tavoite on erittäin tärkeä, ja sitä olisi syytä edistää vahvasti. Metsien käytön menetelmien odotetaan monipuolistuvan, ja suometsien hoitoon ja vesitalouteen liittyvien tavoitteiden odotetaan kasvavan. Suunnitelmassa tulisi huomioida myös ennallistamisasetuksen vähimmäistavoitteiden ilmastohyödyt kaikissa skenaarioissa esimerkiksi vettämisen osalta, ei ainoastaan ENV-vaihtoehdon osalta.

Teknisiin hiilinieluihin liittyy epävarmuustekijöitä muun muassa teknologisen kehittymisen ja investointien toteutumisen osalta. Suunnitelmassa olisi tarpeen korostaa enemmän TKI-toiminnan merkitystä ja investointien tukemista, jotta tekniset hiilinielut kehittyvät ja ovat osa tulevaisuuden ratkaisuissa pitkän aikavälin ilmastotavoitteiden saavuttamista.

Suomi on pitkä ja laaja maa, jolla on erilaisia tarpeita esimerkiksi sähkönsiirron, -tuotannon ja -kulutuksen suhteen sekä erilainen tilanne esimerkiksi hiilinielujen sekä kasvihuonekaasupäästöjen suhteen. Kansallisessa ilmastosuunnitelmassa ei juurikaan näy alueiden keskinäiset erot, ja on toivottavaa, että ne otetaan jatkosuunnittelussa huomioon.

Karhunen Anna-Riikka
Kainuun liitto